

GUIA

SOBRE LA TINENÇA
RESPONSABLE
DEL GOS

CUIDA'L I COMPRÈN-LO

Ajuntament
de Castelldefels

Primera edició: desembre 2024. Editada per Etholink (www.etholink.com).

Departament de Salut de l'Ajuntament de Castelldefels

Les infografies utilitzades (dibuixos i etograma d'Etholink), així com el contingut de la guia, són propietat exclusiva d'Etholink i en queda prohibida qualsevol forma de reproducció o còpia de la mateixa.

GUIA

SOBRE LA TINENÇA RESPONSABLE DEL GOS

CUIDA'L I COMPRÈN-LO

Índex

Pròleg	5
Tinença responsable	6
Identificació i cens	7
Cures veterinàries i higiene bàsica	8
Esterilitzar o castrar?	10
Formació del caràcter	11
Necessitats bàsiques	15
Comprèn el teu gos	20
Què succeeix amb la teoria de la dominància?	26
Educació canina respectuosa	28
Normativa de Castelldefels i alguns elements claus per una bona convivència	29
Protocol d'actuació en cas d'incidents i pèrdua	30

Pròleg

Si estàs consultant aquesta guia segurament és que tens un gos (o estàs pensant a fer el pas) i voldries assegurar-te que la vostra convivència sigui la millor. Això passa per entendre molts aspectes, des de la seva naturalesa i necessitats, fins a com es comunica. Si aquests aspectes es garanteixen, de ben segur que els beneficis i satisfacció de conviure plegats seran enormes.

Però **ser responsable** d'un animal també **comporta obligacions**. Obligacions pel que fa a la necessitat d'assegurar-te que manté una bona salut, i també obligacions referents a la relació que cal establir com a tutors d'un animal a la societat, per no incomodar el veïnat. Es tracta de vetllar per protegir l'espai públic, lliure d'excrements i

altres conseqüències del fet de conviure amb animals de companyia.

La **tinença responsable** fa referència a aquesta **doble responsabilitat**, d'una banda

de cara a l'animal de qui som responsables, perquè en som, i de l'altra, de cara a la relació que tenim, com a persones responsables de l'animal, amb la societat de la qual formem part.

Tinença responsable

Què implica conviure amb un gos?

La tinença responsable implica la necessitat d'**informar-se abans de decidir** compartir la teva vida amb un gos, i és imprescindible que et facis una sèrie de preguntes:

- 🐾 Tots els membres de la família esteu d'acord amb la decisió?
- 🐾 Serà una responsabilitat compartida? Si no és així no és un impediment en si, però les tasques i la necessitat de disponibilitat de temps es disparen.
- 🐾 Quin tipus de gos s'adequa millor a la teva vida?
- 🐾 Pots disposar de tot el temps i energia que requereix un cadell?

🐾 Tens una vida activa o més aviat tranquil·la?

🐾 Quant de temps passarà sol a casa?

Tots són elements a valorar i, per suposat, les protectores, associacions, etc., estan plenes de gossos de diferents perfils que desitgen trobar una família.

Sempre que sigui possible, adopta! I si prefereixes la compra, assegura't que el criador sigui responsable des del punt de vista de **benestar animal**, que el tracte dels progenitors, i el deslletament de les cries, és l'adequat.

També que els cadells visquin una correcta socialització, i

que l'edat d'entrega del cadell sigui, com a mínim, de 2 mesos, encara que seria recomanable que en fossin 3.

Identificació i cens

Una de les primeres actuacions que es realitzaran quan portis el teu gos a un veterinari, serà la identificació. Aquesta implica la col·locació d'un **microxip** a nivell subcutani al coll, amb una numeració específica i exclusiva per a cada animal, que permet identificar-lo. En definitiva, vindria a ser com el nostre **DNI**. Aquest microxip, a part de ser **obligatori** segons la legislació vigent, és molt necessari, ja que en cas de pèrdua, permetrà que quan algú el trobi, el puguin identificar i et puguin avisar. Si adoptes, l'animal en qüestió ja portarà el microxip, i el tràmit que es realitzarà serà el de canviar el nom del responsable, que en aquest cas passaràs a ser tu.

Pel que fa al **cens**, es tracta de notificar a l'Ajuntament que

has ampliat la família. És a dir, seria l'equivalent al teu **padró**. Aquesta informació és molt útil per poder adequar les polítiques públiques de la millor manera possible. Permet donar una idea a l'Ajuntament de com s'estructura la població animal dins del municipi, i permet augmentar infraestructures necessàries com zones d'esbarjo, entre d'altres. A més, per promoure el cens entre la població, l'Ajuntament obsequia les famílies que censen el seu animal amb un equip bàsic de passeig, que comprèn un abeurador portàtil, una ampolleta per netejar orins, i un estoig amb bossetes per recollir excrements (**i tirar-los al contenidor gris dipositar-los de manera higiènica, dintre d'embolcalls impermeables als contenidors de residus de resta, o a les papereres**).

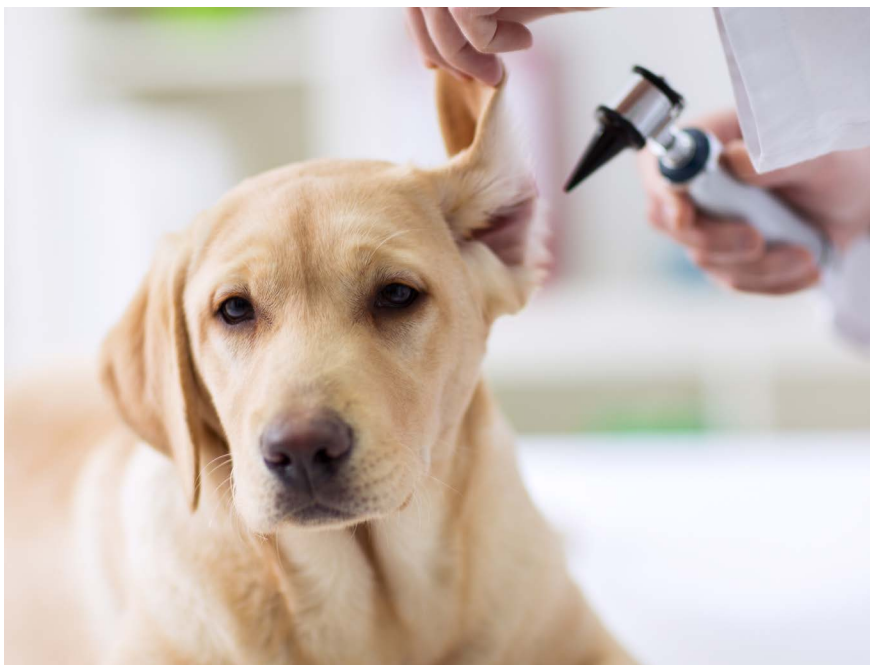

Cures veterinàries i higiene bàsica

Ser responsable d'un animal de companyia implica que hem de poder assumir que les seves **necessitats de salut, tant físiques com de comportament**, estan cobertes. Pel que fa a les físiques, caldrà que fem **revisions periòdiques** per tal d'assegurar el seu òptim estat de salut, a la vegada que li assegurem una **higiene bàsica**.

Quan parlem d'higiene bàsica ens referim que cal tenir cura que l'animal mantingui un estat òptim de la pell, el pèl, les orelles, les ungles... Això reduirà la probabilitat de desenvolupar infeccions, entre d'altres possibles afectacions.

Recorda que hi ha èpoques de l'any en què s'hauria de donar una atenció especial a les **al·lèrgies** per gramínies, o lesions causades per espigues, així com reaccions causades per la **proceccionària**, entre d'altres.

Avui en dia, existeixen nombroses opcions d'assegurances que permeten tenir certa previsió quant a les despeses que caldrà que assumeixis al ser responsable d'un animal de companyia. A la vegada, això et proporciona la tranquil·litat de saber que, sempre que ho necessitis, el teu company caní podrà ser atès per un veterinari, a un preu més previsible.

En relació a les cures veterinàries bàsiques, cal destacar l'existència de les vacunes i de les desparasitacions, les quals tenen un paper fonamental en la prevenció de la transmissió de malalties.

Vacunacions

Les vacunes més comuns són per tenir immunitat davant dels virus següents:

- 🐾 El brom caní.
- 🐾 La hepatitis infecciosa canina.
- 🐾 La leptospirosi.
- 🐾 La parainfluença.
- 🐾 La parvovirosi.
- 🐾 La ràbia.
- 🐾 La leishmaniosi.

Desparasitacions

La **desparasitació externa** fa referència a la protecció contra paràsits externs, principalment puces i paparres, àcars, i el mosquit de la Leishmania, entre d'altres.

La **desparasitació interna** fa referència a la protecció contra els paràsits interns com els cucs plans (cestodes) i els cucs rodons (nematodes), entre d'altres.

Consulta el teu veterinari de confiança si vols conèixer les recomanacions més adaptades al teu company caní!

¿Esterilitzar o castrar?

Abans d'introduir aquest tema, cal que sàpigues que **la cria particular està prohibida i és sancionada**, i perquè el teu gos es pugui reproduir cal haver obtingut tots els permisos necessaris.

Aquesta mesura forma part de la necessitat de la política de control de reproducció d'animals de companyia dels municipis. I és que, lamentablement, sovint les cadellades no desitjades, porten a l'abandonament animal o, inclús, al seu sacrifici, **totes dues mesures il·legals. il·legal.**

La castració i l'esterilització tenen com a principal objectiu

evitar la reproducció de l'animal. Però es tracta de procediments diferents que poden afectar o no la seva salut física i emocional, per això és important entendre'n la diferència.

La **castració** d'un mascle o d'una femella implica retirar les glàndules sexuals, fet que no només impedeix que no pugui tenir descendència, sinó que també comporta canvis relacionats amb l'eliminació de la producció de certes hormones sexuals, que influeixen sobre diferents aspectes de la seva salut i comportament.

D'altra banda, **l'esterilització** implica que l'animal tampoc pugui tenir descendència, però, en canvi, com que manté les glàndules sexuals, mantindrà les hormones intactes.

Prendre una decisió adaptada a cada individu és el més adequat. Així doncs, l'ideal seria que els serveis veterinaris, conjuntament amb un professional de l'etologia veterinària, valori la necessitat segons el cas.

Recorda que **la cria particular està prohibida i és sancionada**,
www.castelldefels.org/animalsdomestics

Formació del caràcter

Existeix el gos perfecte? Cada individu és únic i té les seves particularitats. Més enllà de la genètica, seran crucials l'origen, les experiències que tingui, el tipus d'educació rebuda, les malalties que tingui o hagi tingut... En aquest sentit, com a responsable de l'animal, tens un paper clau en la formació del seu caràcter.

Què cal tenir en compte per entendre per què el teu gos és com és?

🐾 El **deslletament** d'un cadell ha de ser com a mínim als dos mesos, i darrerament es recomana inclús que sigui d'un mínim de tres. Un deslletament precoç, és a dir, abans dels 2 mesos, influeix en molts aspectes del caràcter dels cadells (la tolerància a la frustració, la inhibició de la mossegada i la tolerància a l'estrès, entre d'altres). A més, també són importants la cura i la nutrició de la mare del cadell durant la gestació. Una mare estressada i desnodrida pot gestar cadells que tolerin pitjor l'estrès. Per tant, saber en quin estat va viure la mare durant la gestació t'ajudarà a entendre millor el teu gos.

Recorda que, en cas que decideixis comprar enlloc d'adoptar, és molt important assegurar-te que el criador sigui competent i que disposa d'un nucli zoològic autoritzat.

🐾 També té una especial importància **el període de socialització del cadell**: aquesta etapa, en l'espècie canina, transcorre entre les 3 setmanes de vida i els 4 mesos aproximadament.

🐾 Durant aquest període, el cadell és capaç d'adaptar-se al món que el rodeja amb molta més facilitat, i cal aprofitar-la per, progressivament i sense excedir-se, anar presentant-li (socialització) els diferents

estímul que haurà d'afrontar durant l'edat adulta. És a dir, caldrà que li presentis situacions variades: contacte amb altres gossos equilibrats (i correctament vacunats i desparasitats), sorolls urbans,

si és el cas que viurà a la ciutat, assecadors de cabell, aspiradora, raspallat, manipulacions... i un llarg etc. I fer-ho sempre associant el moment amb una experiència positiva. És a dir, educant de manera respectuosa i, preferiblement, sota la supervisió d'un professional qualificat.

🐾 La **genètica** és un món que encara s'està descobrint. El que sí que sabem és que, depenent del caràcter en qüestió, hi ha alguns trets que són més heretables que d'altres. La domesticació ha permès la selecció de trets segons races, referents a una tendència d'una raça concreta a una major activitat, o a afinitat per l'aigua, o a actitud

de vigilància... Entre molts d'altres caràcters. Però no podem generalitzar, i malgrat que efectivament hi haurà una tendència que podria explicar-se per aquest component, o en cas de gossos mestissos, barreja de components, cada individu és un món per si mateix. I en aquest sentit la genètica només ens explica una part, sovint menys condicionant que les experiències de vida o els factors anteriorment explicats

🐾 Les **experiències viscudes** són el darrer i segurament l'element més important a l'hora d'explicar la definició del caràcter d'un individu. I aquí és on més podràs contribuir, acompanyant l'animal en el procés d'aprenentatge de la vida. Molt sovint no

sempre podràs ajudar, o evitar que li succeeixin coses desagradables (o que li hagin succeït en el passat), però la gestió que en facis serà clau en el seu desenvolupament futur. I d'això en parlarem en aquesta guia més endavant,

en concret a educació, maneig, interpretació de la comunicació... Tots aquests elements et permeten acompanyar-lo de la millor manera possible.

Necessitats bàsiques

Cada espècie té unes necessitats determinades que cal cobrir per assegurar el seu benestar.

Conèixer-les és el primer pas abans de començar a educar, ja que cobrint aquestes necessitats, el procés d'aprenentatge i adaptació a la teva família serà més fàcil.

En el cas del gos, aquestes necessitats es solen confondre, ja que sovint se'ls atribueixen qualitats humanes sense tenir en compte que són una espècie diferent.

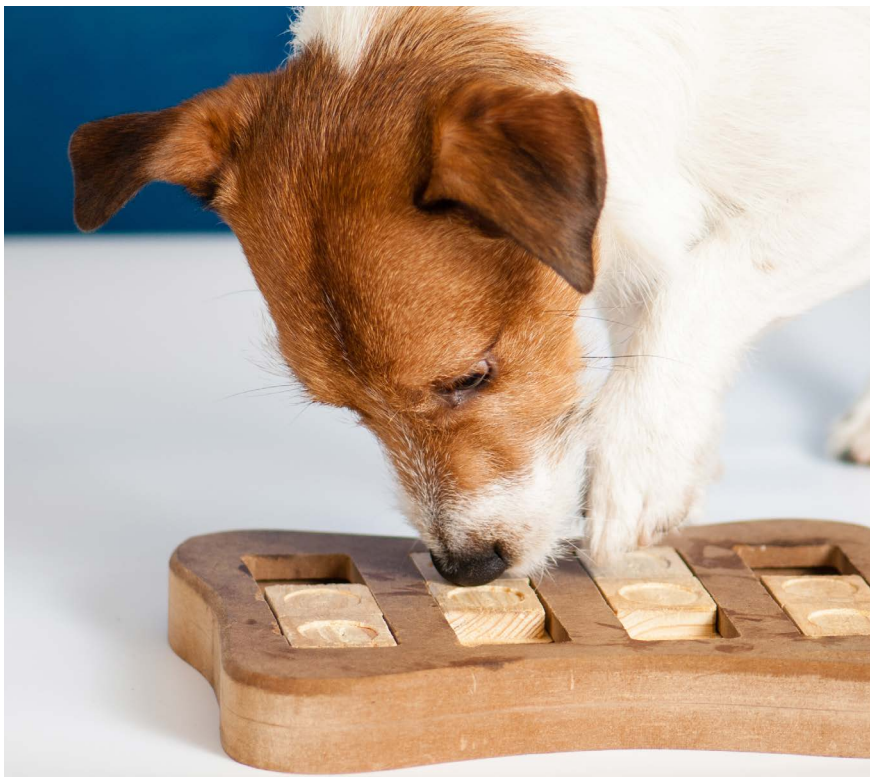
Joc i contacte social:

El gos és una espècie social, no tolera l'aïllament excessiu i necessita tenir interaccions positives amb altres gossos, persones i altres animals amb qui pugui conviure. Aquest contacte pot ser en forma de joc, de pràctica d'obediència bàsica en positiu, de carícies i esport, entre d'altres

Ensumar:

No és un mite ni s'exagera quan es parla de la increïble capacitat olfactiva dels gossos. Aquest sentit els permet obtenir informació de l'entorn i comunicar-se. A més, ensumar els ajuda a relaxar-se. Permetre que l'animal ensumi és fonamental perquè pugui gaudir del passeig.

T'imagines que no et deixessin parar a contemplar un paisatge bonic? Ni escoltar una melodia que t'atrapi? El sentiment de frustració seria equiparable a quan no permetes el teu gos ensumar alguna cosa o rastre que li ha semblat igual d'interessant.

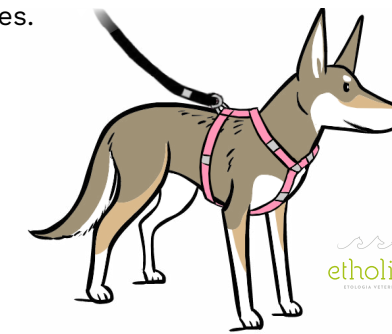

Els passejos són necessaris independentment de si viu a una casa o a un pis.

Passejar:

Els passejos ajuden a satisfer la necessitat d'ensumar, de contacte social i de joc. L'animal necessita passejos diaris de qualitat. En un bon passeig, són claus tant el teu maneig com les eines que utilitzis (tipus d'arnès, corretja...).

Els passejos són necessaris independentment de si viu en una casa o en un pis. Un arnès en forma d'Y evitarà la pressió al coll i el fregament a les aixelles. En relació a la corretja, aquesta ha de permetre'ns sempre passejar amb seguretat, així que, depenent del cas, serà necessària una longitud o una altra. A més, l'ideal seria que, sempre que sigui possible, es canviï la corretja "urbana" per una de més llarga quan s'arriba a una zona verda on l'animal pot explorar amb major llibertat l'entorn, sempre amb seguretat i sense causar molèsties a terceres persones.

Descansar:

A part del descans nocturn, el teu gos també pot necessitar dormir llargues migdiades durant el dia, especialment en determinades etapes de vida en què es trobi (de cadell, o gossos sènior...). Has de poder assegurar-li, especialment si a la família hi ha criatures, que es respecta el seu descans. Crear-li una zona segura és l'opció ideal per poder generar aquest espai de tranquil·litat. Aquesta zona haurà de ser sempre accessible i mai se l'haurà de forçar a sortir-ne.

Mastegar:

Mastegar produeix l'alliberació d'endorfines, i aporta així una sensació de plaer i relaxació. A més, en el cas dels cadells, la masticació permet alleujar el mal de les dents en creixement. Mastegar i rosegar és una manera més d'explorar i conèixer el seu entorn. Proporcionar-li les joguines i mossegadors adequats l'ajudarà a satisfer aquesta necessitat. Al principi, caldrà fer-ho sota supervisió, per assegurar-te que sap utilitzar-les.

Exercici físic:

Cada gos té unes necessitats d'exercici particulars, depenent de les seves característiques físiques, edat i estat de salut, entre d'altres. És important ajustar la forma i duració de

l'exercici perquè no quedi curt, però que tampoc sigui excessiu. En el cas dels cadells, que es troben en ple creixement, cal tenir en compte que un excés d'exercici podria interferir en el

seu correcte desenvolupament. A més, l'exercici moderat s'associa a l'alliberació de serotonina, neurotransmissor responsable de produir una sensació de benestar en el gos.

Comprèn el teu gos

Entendre com es comunica el teu gos és essencial si hi vols compartir la vida. Quan parlem de **comunicació canina**, ens referim a un ampli repertori de senyals visuals (llenguatge corporal i facial), tàctils, acústics (vocalitzacions) i olfactives.

L'animal utilitza aquests senyals per relacionar-se amb altres gossos, persones i altres animals. Haurà d'adaptar-se a una societat humana, cosa que li suposarà molts reptes. L'ajudarà a encaixar-hi millor si entens com es comunica.

Per aquest motiu, **entendre l'estrès** i les seves múltiples manifestacions en l'espècie canina, pot ajudar-te a identificar aquests senyals a temps i així prevenir i evitar possibles problemes associats. Evidentment,

tots els senyals que mostrarem a l'**etograma** (dibuixos) sobretot els relatius a la fase 1 d'estrès lleu, s'han de posar en context. Per exemple, badallar quan es lleva d'una migdiada no indica estrès, en canvi podria ser sen-

yal d'estrès badallar en resposta a una interacció del gos amb un altre gos o persona (en tal cas es tractaria d'una senyal d'apaivagament).

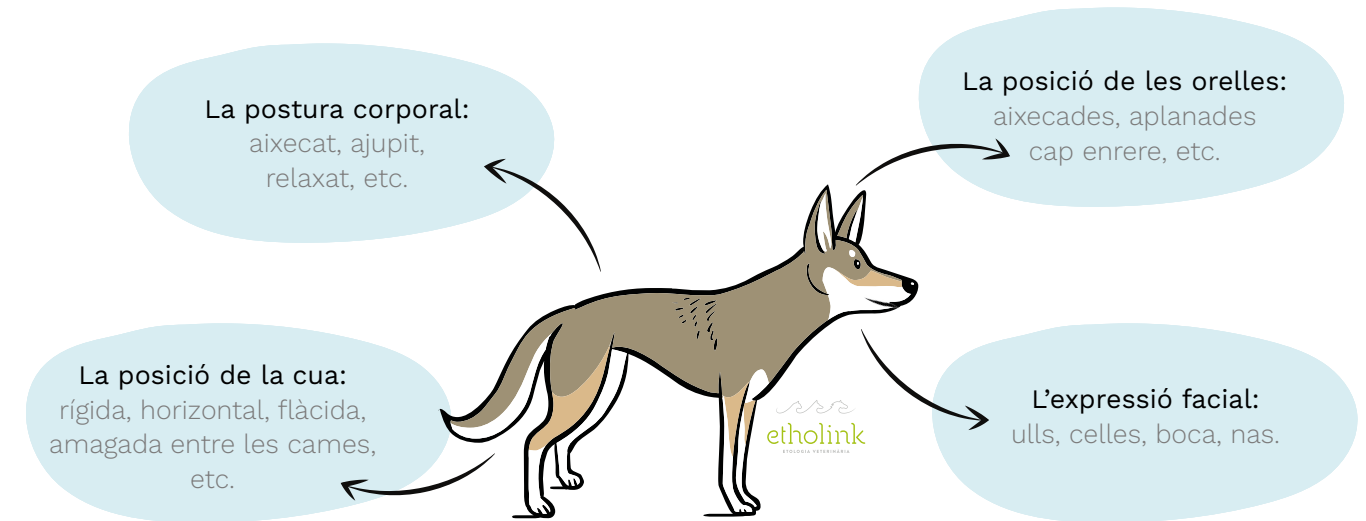
És important partir de la base que cada animal té una sensibilitat i una tolerància determinada a les situacions estressants i que n'hem de ser conscients per actuar d'una manera o d'una altra.

Els gossos es comuniquen visualment modificant la posi-

ció de diferents parts del seu cos. Poden arribar a mostrar un ampli rang de postures mitjançant el control voluntari dels seus músculs, fet que els ajuda a manifestar les seves intencions o estat emocional. A vegades, aquests senyals són

involuntaris i també ens ajudaria saber interpretar-los.

En què t'hauries de fixar per llegir de manera adequada el teu gos?

A la nostra escala d'estrès, hem representat tres nivells on al teu gos mostrarà diferents senyals segons el grau d'estrès que presenti i les diferents estratègies per afrontar-lo:

1

Estrès lleu

Badallar

Rellepar-se

Arrufar les celles

Inflar els bífis

Ploriquejar

Orelles cap enrere

Orelles cap als costats

Parpellejar

EXPRESSIONS FACIALS

Desviar la mirada

Exposar l'abdomen

Gratar-se

Muntar o ser muntat

Aixecar la pota

Gos velcro

EXPRESSIONS CORPORALS

2

Estrès agut

Suor de potes

Pèrdua de pèl

Rebutjar premis

Bavejar

Orinar o defecar involuntàriament

Exterioritzar el penis

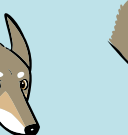
Cara de pallasso

Panteixar

Udolar

Ulls de balena

Vomitar

Ulls vermells

Dilatació pupil·lar

3

Estratègies d'afrontament

etholink

Amagar-se

etholink

Hiper-vigilància

Espantar-se fàcilment

etholink

Bordar

etholink

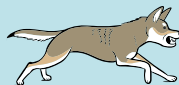
Estarrufar-se

etholink

Ensenyar les dents o grunyar

etholink

Marcar o mossegar

etholink

Quedar-se in mòbil

etholink

Moure's lentament

FUGIR

LLUITAR

QUEDAR-SE CONGELAT

IMPORTANT!

1. És important **tenir en compte el context** en què s'interpreten els senyals de cada nivell.
2. El més habitual és que puguis veure **varis senyals a la vegada**.
3. Saber **detectar els senyals d'estress** permetrà que puguis ajudar el teu gos a gestionar millor les situacions i **evitar que hagi de recórrer a una estratègia d'afrontament**.

etholink

Què succeeix amb la teoria de la dominància?

Existeix realment el mascle alfa?

Segurament hauràs escoltat frases com:

“
Tomba'l de cantó per ensenyar-li qui mana

“
El meu gos és l'Alfa del grup

“
El meu gos fa aquestes coses perquè és molt dominant

“
Si estira de la corretja és que vol manar

Són alguns exemples de frases que hauràs escoltat sovint quan parles amb altres tutors de gossos o si veus programes emesos actualment sobre educació canina. Malgrat això, l'educació basada en la dominància i les tècniques clàssiques **tendeix a no respectar el benestar animal**.

Per què no aplicar càstig?

Històricament, l'educació canina s'ha basat en l'ús de diferents tipus de càstig. Com per ex.: l'ús de collars de punxes, collars elèctrics, de cadenes o d'estrangulament, pistoles d'aigua, cops al musell o a les extremitats de l'animal, estrebades de corretja, forçar mitjançant el contacte físic, etc. O la combinació d'un d'aquests càstigs físics amb un de verbal. Tots ells fan canviar el comportament d'un animal al crear un aprenentatge basat en la por. Però això **afecta greument el seu benestar i el vincle amb la**

família, i afavoreix sovint l'aparició de conductes agressives envers aquesta, així com envers altres persones i animals. **Aquest aprenentatge no és sòlid i no es manté en el temps.**

Pel contrari, l'educació amable fa canviar el comportament de

l'animal al crear un aprenentatge basat en la motivació i en la confiança. Assegura el seu benestar i millora el vincle amb la família, i afavoreix a la vegada un canvi positiu de percepció. **Aquest aprenentatge sí que és sòlid i es manté en el temps.**

Per llei, està prohibit l'ús de collars d'estrangulació, de descàrrega...

Educació canina respectuosa

L'educació canina respectuosa es basa a conèixer les necessitats individuals i pròpies de l'espècie i la seva manera de comunicar-se com a punts de partida per construir un **vincle de confiança** entre l'animal i la seva família humana.

Aquests coneixements són bàsics per entendre certes conductes que poden afectar la **convivència**.

Un gos pot mostrar certs comportaments que poden resultar-te molestos per diversos motius:

- 🐾 Es troba malament perquè té alguna patologia.

- 🐾 No té les necessitats bàsiques cobertes i intenta comunicar-te alguna cosa que no entens.
- 🐾 Es sent emocionalment desbordat per algun motiu (com ara pors, frustració...).

Només quan trobis els motius reals de les conductes que et preocupen del teu gos, podràs posar fil a l'agulla per ajudar-lo. I el més important: **si necessites ajut, demana'l a un veterinari especialitzat** en medicina del comportament (etologia).

Normativa de Castelldefels

És interessant conèixer la **normativa aplicable en matèria de benestar animal i tinença responsable**. Cal ser respectuosos amb els nostres gossos, i els nostres veïns. Per consciència i també per **responsabilitat**. Si vols conèixer totes les sancions aplicables en cada cas, visita www.castelldefels.org/animals-domestics. Hi trobaràs totes les especificacions municipals en la matèria de benestar animal, i de tinença responsable, com ara neteja de l'orina/femtes a la via pública, zones accessibles, entre moltes d'altres.

Elements claus per a una bona convivència

A continuació es descriuen alguns dels aspectes a tenir en compte segons aquesta normativa:

- 🐾 Si permetes al teu gos orinar o defecar al teu domicili, tant a l'interior com a l'exterior, has d'assegurar-te que es mantenen les condicions higièniques necessàries perquè això no perjudiqui el veïnat (s'ha de netejar i desinfectar com a mínim diàriament per evitar males olors, orins que traspassen a altres propietats, etc.).
- 🐾 Si el teu gos borda, plora o uola estant dins de casa, tenint en compte que això serà molt possiblement degut a un problema de benestar animal, consultaràs amb un professional de l'etologia veterinària per ajudar-lo a afrontar aquesta situació. A més, hauràs

d'aïllar el màxim possible la llar, tancant finestres, etc., perquè això no molesti el veïnat.

- 🐾 Si el teu gos agredeix una altra persona o animal, hauràs de proporcionar les teves dades i les del teu gos a la persona agredida, i dur-lo a un veterinari perquè l'avalui, entre d'altres accions que recull la normativa, com ara posar-ho en coneixement de l'Administració.
- 🐾 Al municipi de Castelldefels no està permès passejar gossos per la platja, ni pels parcs i jardins, ni per les zones d'esbarjo infantil, ni a prop de fonts públiques.
- 🐾 No està permès deixar l'animal sense supervisió dins del cotxe o vehicle, ni lligat fora dels establiments.

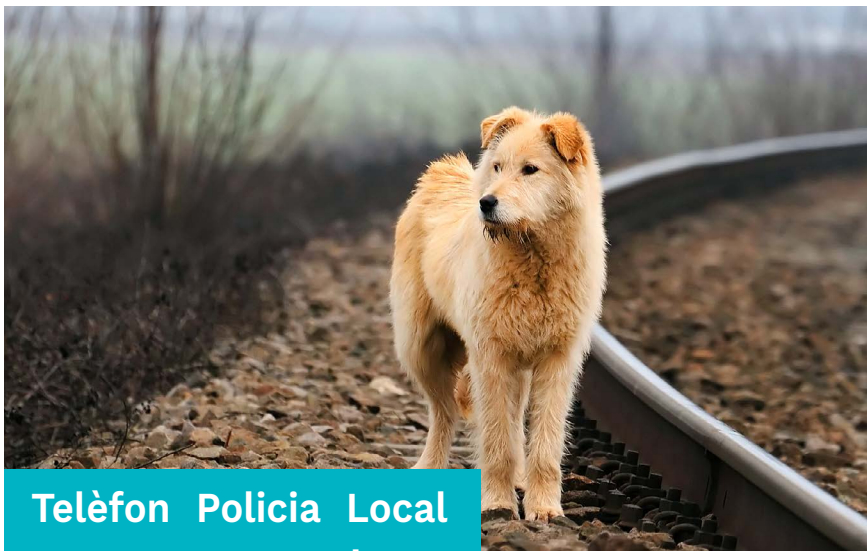
INFORMACIÓ SOBRE LA NOVA LLEI DE BENESTAR ANIMAL

www.castelldefels.org/animalsdomestics

Protocol d'actuació en cas d'incidents i pèrdua

Si mai et trobes un gos sense tutor, o si el teu gos es perd, és important conèixer quin **protocol d'actuació** cal seguir. En primer lloc, caldrà que truquis a la Policia Local (936 360 320), o al 092 perquè la policia pugui avisar el **servei de recollida d'animals perduts**. Si pots, caldrà que el retinguis o lliguis per evitar-ne la fugida, que podria causar un accident, mentre no arriba aquest servei. Un cop el reculli, el servei procedirà a identificar-lo a fi que pugui tornar amb la seva família. Si no té número d'identificació, l'animal serà atès pel servei municipal que promourà la seva adopció.

Telèfon Policia Local
93 636 03 20 o al 092

L'abandonament animal està prohibit, atenta greument contra el benestar de l'animal i, a més, està sancionat

www.castelldefels.org/animalsdomestics

**Ajuntament
de Castelldefels**